

ร่าง

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นายพิทักษ์เดช เดชเดโช กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ประธานวินิจฉัยว่า

ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มบทนิยามคำว่า “คณะกรรมการอิสระ” และ “กรรมการอิสระ” (เพิ่มเติมบทนิยาม มาตรา ๔)
2. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบและที่มาของกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการราชทัณฑ์ และเพิ่มหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๘/๑ มาตรา ๘/๒ มาตรา ๘/๓ และมาตรา ๘/๔ และยกเลิกมาตรา ๑๑ (๔) วรรคหนึ่งและวรรคสอง)
3. เพิ่มเกี่ยวกับองค์ประกอบและที่มา หน้าที่และอำนาจ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง (เพิ่มหมวด ๑/๑ คณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง และเพิ่มมาตรา ๑๖/๑ มาตรา ๑๖/๒ มาตรา ๑๖/๓ และมาตรา ๑๖/๔)
๔. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาประโยชน์ผู้ต้องขังในกรณีการลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษ โดยกำหนดให้คณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง ตรวจสอบและไต่สวนข้อเท็จจริง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลที่คดีถึงที่สุดเพื่อพิจารณาวินิจฉัยในกรณีดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒ (๕) (๖) (๗) วรรคสอง เพิ่มวรรคสาม และยกเลิกมาตรา ๕๓)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับหลักการทางอาญาตามมาตรฐานสากล ประกอบกับก่อให้เกิดปัญหาและสังคมตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับกระบวนการภายในของกรมราชทัณฑ์ อาทิ รูปแบบและโครงสร้างของคณะกรรมการราชทัณฑ์ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขัง ดังนั้น ควรจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดให้มีกระบวนการที่รัดกุมและมีความโปร่งใส โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการที่มีความอิสระโปร่งใสและมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริงเป็นผู้พิจารณาขั้นต้นเกี่ยวกับการลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขัง และให้ศาลที่คดีถึงที่สุดเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งในการลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขังในแต่ละคราวไป และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขขึ้นใหม่ในการพิจารณาการลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะคดีทุจริต คดีอาญา คดียาเสพติดที่ร้ายแรง และคดีอื่น ๆ ที่เป็นภัยต่อสังคมอย่างร้ายแรง เพื่อกำหนดมาตรการและเพิ่มระยะเวลาปลอดภัยให้แก่สังคม ทั้งเป็นไปตามหลักการในทางสากล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “คณะกรรมการอิสระ” และ “กรรมการอิสระ” ระหว่างบทนิยามคำว่า “กรรมการ” และ “เจ้าพนักงานเรือนจำ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ “คณะกรรมการอิสระ” หมายความว่า คณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง”

“กรรมการอิสระ” หมายความว่า กรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความใน (๓) และ (๔) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายกสภาทนายความ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนเจ็ดคน ซึ่งสรรหาและแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านนิติศาสตร์ ด้านศาสนา ศิลปะ หรือวัฒนธรรม ด้านอาชีวศึกษา ด้านทันตวิทยา ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านจิตวิทยา และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการราชทัณฑ์ ด้านละหนึ่งคน”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

“หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามมาตรา ๑๑ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการสรรหา”

Handwritten signature/initials

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘/๑ มาตรา ๘/๒ มาตรา ๘/๓ และมาตรา ๘/๔ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๘/๑ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่ง ทำหน้าที่คัดเลือกผู้สมควรได้รับเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๔) ประกอบด้วย

- (๑) บุคคลซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสองคน
- (๒) บุคคลซึ่งประธานรัฐสภาแต่งตั้งจำนวนสองคน
- (๓) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน
- (๔) บุคคลซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งจำนวนสองคน

ให้คณะกรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา ประธานและกรรมการสรรหาไม่มีสิทธิสมัครเป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการสรรหาในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการสรรหาที่เหลืออยู่นั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภำทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการในการดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๘/๒ ในการดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภำประกาศการเปิดรับสมัครบุคคลผู้มีความสมบัติตามมาตรา ๘ (๔) ให้ทราบเป็นการทั่วไปผ่านทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างน้อยสามสิบวันติดต่อกัน

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครซึ่งมีคุณสมบัติที่จะเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ได้จำนวนสองเท่าของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะพึงมีในแต่ละด้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภำ โดยแต่ละด้านให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการต่อศาลปกครอง การฟ้องคดีดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ระงับหรือชะลอการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการสรรหาที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เว้นแต่ศาลปกครองจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในการนี้ หากศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ อันเป็นผลให้บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือได้รับการคัดเลือกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายกรณีเช่นว่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อกิจการที่บุคคลนั้นได้กระทำไว้แล้วก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๘/๓ เมื่อได้รายชื่อผู้สมควรได้รับเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากการสรรหาแล้ว ให้เลขาธิการวุฒิสภำจัดทำรายชื่อผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกนั้น และเสนอบัญชีรายชื่อ พร้อมประวัติและเอกสารหลักฐานของบุคคลดังกล่าว ซึ่งต้องระบุให้ชัดเจนหรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่มีความเหมาะสมตามมาตรา ๘ (๔) ต่อประธานวุฒิสภำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คัดเลือกเสร็จตามมาตรา ๘/๒ เพื่อเสนอให้วุฒิสภำพิจารณาและมีมติเลือกต่อไป

ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาไม่อาจสรรหาผู้สมควรได้รับเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๘/๒ ให้เลขาธิการวุฒิสภำนำรายชื่อผู้สมควรได้รับเลือกเป็นกรรมการที่คณะกรรมการสรรหาดำเนินการแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา พร้อมประวัติและเอกสารหลักฐานของบุคคลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่มีความเหมาะสมตามมาตรา ๘ (๔) เสนอต่อประธานวุฒิสภำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คัดเลือกเสร็จตามมาตรา ๘/๒ เพื่อเสนอให้วุฒิสภำพิจารณาและมีมติเลือกต่อไป

มาตรา ๘/๔ ให้วุฒิสภามีมติเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่เลขาธิการวุฒิสภาเสนอให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อ เพื่อให้ได้กรรมการตามมาตรา ๘ (๔) โดยแต่ละด้านให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก ซึ่งจะต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ แล้วแจ้งให้ผู้ได้รับเลือกทราบ แล้วนำรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก แจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติเลือกเพื่อแต่งตั้งต่อไป

เมื่อล่วงพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้ายังมีผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๘ (๔) ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาเพิ่มเติมตามมาตรา ๘/๒ วรรคสอง ตามจำนวนที่ไม่ครบ โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการสรรหาได้รับแจ้ง

วันที่วุฒิสภาจะดำเนินการเลือกตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุมรัฐสภา”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความใน (๔) วรรคหนึ่ง และวรรคสองของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑/๑ คณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง มาตรา ๑๖/๑ มาตรา ๑๖/๒ มาตรา ๑๖/๓ และมาตรา ๑๖/๔ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

“หมวด ๑/๑

คณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง

มาตรา ๑๖/๑ ให้มีคณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคนซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนหนึ่งคน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนหนึ่งคน

(๓) บุคคลซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ องค์กรละหนึ่งคน

(๔) ประธานกรรมการอัยการ

(๕) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

(๖) ผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านอาชญาวิทยา ด้านทัณฑวิทยา ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านจิตวิทยา ด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง ซึ่งมาจากการสรรหาและแต่งตั้งโดยความเห็นชอบจากวุฒิสภา จำนวนสามคน

องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๕) ต้องเป็นองค์กรที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน การรับจดทะเบียน และการเลือกกันเองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด โดยต้องกำหนดให้มีการเลือกกันเองให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุต้องแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการอิสระ

วิธีการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการอิสระตาม (๖) ให้นำความในมาตรา ๘/๑ มาตรา ๘/๒ มาตรา ๘/๓ และมาตรา ๘/๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้กรรมการอิสระประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกตนเองเป็นประธานกรรมการอิสระ

มาตรา ๑๖/๒ ให้กรรมการอิสระตาม (๓) (๕) และ (๖) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี นับแต่ได้รับแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการอิสระขึ้นใหม่ ให้กรรมการอิสระผู้พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีกรรมการอิสระ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๖/๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๖/๒ กรรมการอิสระตาม (๓) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามมาตรา ๘

มาตรา ๑๖/๔ คณะกรรมการอิสระมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวม ตรวจสอบและไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการลัดวันต้องโทษจำคุก พักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดตามมาตรา ๕๒ (๕) (๖)

(๒) ยื่นคำร้องต่อศาลที่คดีถึงที่สุดเพื่อพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการลัดวันต้องโทษจำคุก พักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดตามมาตรา ๕๒ (๕) (๖)

(๓) ประสานการดำเนินการกับกรมราชทัณฑ์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการลัดวันต้องโทษจำคุก พักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดเพื่อประกอบการพิจารณาตาม (๑)”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน (๕) (๖) และ (๗) ของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) ลัดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น หรือไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งในกรณีต้องโทษจำคุกในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้าตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด คดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ความผิดเกี่ยวกับทุจริตการเลือกตั้งตามกฎหมายเลือกตั้งและพรรคการเมือง ทั้งนี้ ให้รวมถึงกรณีต้องโทษจำคุกในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา

(๖) การพักการลงโทษจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น หรือไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งในกรณีต้องโทษจำคุกในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้าตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด คดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายเลือกตั้งและพรรคการเมือง ทั้งนี้ ให้รวมถึงกรณีต้องโทษจำคุกในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“การดำเนินการตาม (๕) และ (๖) ให้กรมราชทัณฑ์รวบรวมข้อเท็จจริงแล้วส่งให้คณะกรรมการอิสระพิจารณาตรวจสอบและไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลที่คดีถึงที่สุดเพื่อพิจารณาวินิจฉัยคำสั่งศาลที่ให้ลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษให้เป็นที่สุดในแต่คราวไป”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

นรทก

“การดำเนินการตาม (๒) (๓) และ (๘) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และต้องนำพฤติการณ์การกระทำความผิดลักษณะ ความผิด และความรุนแรงของคดี รวมตลอดทั้งการกระทำความผิดที่ได้กระทำมาแล้วตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๔๐ มาประกอบการพิจารณาด้วย”

นรทก

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....
.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับหลักการทางอาญาตามมาตรฐานสากล ประกอบกับก่อให้เกิดปัญหาและสังคมตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับกระบวนการภายในของกรมราชทัณฑ์ อาทิ รูปแบบและโครงสร้างของคณะกรรมการราชทัณฑ์ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขัง ดังนั้น ควรจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดให้มีกระบวนการที่รัดกุมและมีความโปร่งใส โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการที่มีความอิสระโปร่งใสและมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริงเป็นผู้พิจารณาขึ้นต้นเกี่ยวกับการลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขัง และให้ศาลที่คดีถึงที่สุดเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งในการลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขังในแต่ละคราวไป และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขขึ้นใหม่ในการพิจารณาการลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะคดีทุจริต คดีอาญา คดียาเสพติดที่ร้ายแรง และคดีอื่น ๆ ที่เป็นภัยต่อสังคมอย่างร้ายแรง เพื่อกำหนดมาตรการและเพิ่มระยะเวลาปลอดภัยให้แก่สังคม ทั้งเป็นไปตามหลักการในทางสากล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดบทนิยามคำว่า "คณะกรรมการอิสระ" และ "กรรมการอิสระ" โดยให้หมายความถึงคณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดองค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการราชทัณฑ์ขึ้นใหม่ โดยเพิ่มนายกสภานายความเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการราชทัณฑ์ มาจากการสรรหาและแต่งตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ (ร่างมาตรา ๕ ร่างมาตรา ๖ และร่างมาตรา ๗)

๒.๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง โดยมีองค์ประกอบและที่มาจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนหนึ่งคน ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนหนึ่งคน บุคคลซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่งตั้งจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใดในผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ องค์กรละหนึ่งคน ประธานกรรมการอัยการ ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านอาชญาวิทยา ด้านทัณฑวิทยา ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านจิตวิทยา ด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง ซึ่งมาจากการสรรหาและแต่งตั้งโดยความเห็นชอบจากวุฒิสภา จำนวนสามคน และ

กำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจในการรวบรวม ตรวจสอบและไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการลวนตองโทษจำคุก พักการลงโทษนักโทษเด็ดขาด ยื่นคำร้องต่อศาลที่คดีถึงที่สุดเพื่อพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการลวนตองโทษจำคุก พักการลงโทษนักโทษเด็ดขาด และประสานการดำเนินการกับกรมราชทัณฑ์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการลวนตองโทษจำคุก พักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดเพื่อประกอบการพิจารณา (ร่างมาตรา ๘)

๒.๔ กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาลวนตองโทษจำคุก การพักการลงโทษของผู้ต้องขัง โดยจะพึงกระทำต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น หรือไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งในกรณีต้องโทษจำคุกในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า ตามกฎหมายกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด คดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ความผิดเกี่ยวกับทุจริตการเลือกตั้งตามกฎหมายเลือกตั้งและพรรคการเมือง ทั้งนี้ให้รวมถึงกรณีต้องโทษจำคุกในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา รวมทั้งกำหนดให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รวบรวมข้อเท็จจริงแล้วส่งให้คณะกรรมการอิสระเพื่อพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขังเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบและไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วยื่นคำร้องต่อศาลที่คดีถึงที่สุดเพื่อพิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่ง (ร่างมาตรา ๙ ร่างมาตรา ๑๐ ร่างมาตรา ๑๑ และร่างมาตรา ๑๒)

๒.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๓)